

Stockholm den 6 mars 2006

Registrator
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande av Katolska biskopsämbetet, Stockholms katolska stift, över betänkandet från utredningen om utländska aborter, Abort i Sverige (SOU 2005:90)

Sammanfattning

Katolska kyrkan avstyrker förslaget om att utländska kvinnor ska ges laglig rätt till abort i Sverige. Kyrkan gör detta utifrån sin moraliska uppfattning samt av omsorg om de abortsökande kvinnorna.

Bakgrund till vårt ställningstagande

Katolska kyrkan är till sitt väsen världsvid. Med alla människor, oavsett nationalitet, känner kyrkan solidaritet. Ett tecken på detta är den omfattande biståndsverksamhet som kyrkan organiserar på olika sätt, både i Sverige och utomlands. Katolska kyrkan är också mån om ett generöst Sverige. För kyrkan är det självklart att våra gränser ska vara öppna för människor som av olika anledningar behöver vårt skydd och vårt bistånd. Det är också självklart att kyrkan ställer sig positiv till att vi frikostigt delar med oss av de sjukvårdsresurser som finns här i landet.

Trots denna hållning är katolska kyrkan negativ till det förslag som utredningen Abort i Sverige ger i sitt slutbetänkande, att abort ska få utföras utan prövning av särskilda skäl även om kvinnan inte är bosatt i Sverige eller är svensk medborgare. Kyrkan tar denna ställning först och främst utifrån sin omtanke om den gravida kvinnan och hennes rätt till samtal och rådgivning före abort och efterkontroll, vård och stödjande samtal efter ingreppet. I texten nedan fördjupar vi dessa resonemang. Katolska kyrkan grundar även sitt avståndstagande till lagförslaget på uppfattningen att abort alltid är moraliskt orätt. En abort innebär alltid att man utsläcker ett spirande människoliv och förhindrar en person att träda in i vår gemenskap.

Förslaget ger även upphov till ett antal obesvarade följdfrågor, centrala för omsorgen om de abortsökande kvinnorna.

Vem tar hand om den medicinska uppföljningen av den abortsökande kvinnan?

I betänkandets förslag ser katolska kyrkan en fara i att den svenska sjukvården endast tar själva aborten på sitt ansvar. Eftersom varje medicinsk åtgärd – även aborter – är förenad med potentiella risker frågar vi oss, vem som tar ansvaret för medicinsk uppföljning och eftervård vid aborter på utländska kvinnor. Detta adresseras inte av utredningen.

Vid annan medicinsk behandling som utförs i Sverige av utländska medborgare svarar sjukvården i hemlandet för den eftervård som kan komma att behövas. Vem kommer att tillhandahålla eventuellt nödvändig eftervård för dessa kvinnor?

Vem tar hand om psykologisk rådgivning och uppföljning?

I Socialstyrelsens föreskrifter är det klart uttryckt att kvinnor ska ha möjlighet till samtal och rådgivning såväl före som efter en abort. Kyrkan ser detta som ett uttryck för lagstiftarens omsorg om de kvinnor som hamnat i en situation där abort upplevs som en utväg – låt vara en oönskad sådan. Tyvärr har denna sida av abortlagen kommit i skymundan, och dessa i lagen uttryckta intentioner åsidosätts dessvärre också ofta i praktiken.

Hur skall dessa moment i den svenska abortlagen kunna förverkligas för de utländska kvinnorna inom ramen för svensk sjukvård? Vem ska sörja för att de utländska kvinnorna får fri möjlighet till rådgivande och stödjande samtal före och efter abortingreppen?

Det är även av yttersta vikt att kvinnornas rättssäkerhet, i länder med restriktiva abortlagar, bevakas och säkerställs. Denna viktiga fråga tas inte upp i utredningen.

Vem kommer att organisera och koordinera det praktiska?

Katolska kyrkan ställer sig även undrande till hur aborter på utländska kvinnor kommer att organiseras praktiskt. Hur fördelar man eventuella aborter för utländska kvinnor mellan landstingen? Vem ska kvinnan kontakta? Och hur ska de veta det? Detta är något som helt utelämnats från betänkandet.

Kommer lagförslaget att innebära att utländska kvinnor får övervägande sena aborter utförda i Sverige?

I tabell 10.1 sid. 103 visas de länder i Europa där kvinnan på egen begäran kan få abort. Av de 27 länderna, tillåter två abort fram till vecka 10, ett land fram till vecka 11, 22 länder fram till vecka 12 och ett land fram till vecka 13. Sverige skiljer sig markant från övriga länder genom att erbjuda helt fri abort fram till vecka 18. Därmed är den enda anledningen för kvinnor från dessa länder att resa till Sverige att göra abort senare än vad som tillåts i hemlandet, vilket skulle medföra en efterfrågan i den svenska sjukvården av övervägande sena aborter.

Gång på gång dras i betänkandet paralleller till andra länder som tillåter aborter för utländska kvinnor, bl.a. Nederländerna, Danmark och Storbritannien, och man pekar på att man i Danmark inte upplevt någon ökning av antalet aborter sedan abort för utländska kvinnor tilläts 2004. Inget av dessa länder har dock Sveriges abortlagstiftning med fri abort fram till utgången av graviditetsvecka 18. Det finns därför anledning att tro, att resultatet för Sverige kan bli ett helt annat än i Danmark.

Från vilka länder kommer kvinnor att resa till Sverige för abort?

Enligt EG-fördraget har kvinnor från ett annat EU-land, samt Norge, Island, Schweiz och Liechtenstein, redan i dag rätt att erbjudas abort vid ett svenskt sjukhus, och i övriga europeiska länder har kvinnorna redan tillgång till legal abort. Därför ställer vi oss frågande till vilken målgrupp en ändring av abortlagen riktar sig till.

Övriga synpunkter

Faktiska kostnader för kvinnan

Den känsliga konsultation som krävs för en abort kommer med all sannolikhet för ett antal av kvinnorna att vara svår genomförbar utan tolk, då kvinnor, som nämnt ovan, enligt abortlagens bestämmelser ska erbjudas stödsamtal både före och efter aborten. Betänkandet har inte föreslagit, vem som ska stå för kostnader i samband med tolkning, och hur tolkhjälp praktiskt ska organiseras. Om man antar att kvinnan själv ska betala för tolkning är de priser för aborten, som nämns i utredningen, i de fall där tolk krävs, markant underskattade.

Inblandning i andra länders angelägenheter

Att tillåta abort för utländska kvinnor kan ses som en form av inblandning i andra länders inre angelägenheter. Svenskar ser i allmänhet inte med blida ögon på när andra länder underminerar svensk lagstiftning t. ex. genom att sänka alkoholskatten eller envist hålla på

banksekretess. Att tillåta utländska kvinnor att göra abort här innebär att vi gör samma sak som vi inte vill att andra länder gör mot oss.

Synpunkter på hearingen den 7 juni 2005

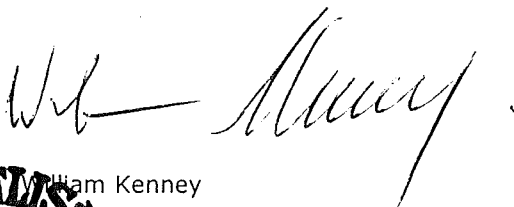
Slutligen vill vi beklaga talarlistan vid den hearing om utländska aborter, som utredningen genomförde den 7 juni 2005 i Riksdagshuset. Av de sju talare som deltog var det ingen som representerade dem, som är kritiska till en lagändring på området, eller belyste den problematik som finns i att tillåta aborter för utländska kvinnor i Sverige. Att denna ståndpunkt också hade kunnat komma till tals hade varit önskvärt ur ett demokratiskt perspektiv.

Stockholm som ovan

Anders Arborelius

Biskop av Stockholms Katolska Stift

William Kenney

Hjälpbiskop av Stockholms katolska stift

